

World TB day 2018

WANTED : LEADERS FOR A TB-FREE WORLD (You can make history. End TB)

คุณคือผู้นำ แห่งการยุติวัณโรค เพื่อเมืองไทยปลอดวัณโรค

แผนการดำเนินงาน

กิจกรรมการรณรงค์วันวัณโรคสากล ประจำปี 2561

วัณโรคเป็นโรคติดต่อสำคัญที่ยังเป็นปัญหาสาธารณสุขไทย เป็น ๑ ใน ๑๔ ประเทศที่ปัญหา วัณโรคสูงที่สุดในโลกใน ๓ กลุ่ม คือมีผู้ป่วยวัณโรคสูง มีผู้ป่วยวัณโรคที่ติดเชื้อเอชไอวีสูง และมีผู้ป่วยวัณโรคดื้อยาหลายขนานสูง เป็นสาเหตุสำคัญของการป่วยกว่า ๑๒๐,๐๐๐ รายต่อปี และการตายกว่า ๑๒,๐๐๐ รายต่อปี ที่สำคัญยังก่อให้เกิดเป็นวัณโรคดื้อยาหลายขนานที่คาดว่าจะอาจมีมากถึง ๔,๕๐๐ รายในประเทศไทย แต่ปัจจุบันการรายงานจำนวนผู้ป่วยนั้นมีประมาณร้อยละ ๖๒.๙ จากที่คาดการณ์เท่านั้น กรมควบคุมโรค กระทรวงสาธารณสุขได้ตระหนักถึงปัญหานี้มาโดยตลอด จึงได้ดำเนินงานควบคุมวัณโรคโดยต้องอาศัยเครือข่ายการประสานความร่วมมือของหน่วยงาน และสถานบริการสาธารณสุขทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชนในการมีส่วนร่วมในการควบคุมวัณโรค เพื่อให้การดำเนินงานวัณโรค ได้แก่ การค้นหา การรักษา การส่งต่อ การรายงานข้อมูลผู้ป่วย รวมถึงการเผยแพร่ประชาสัมพันธ์ความรู้วัณโรคสู่ประชาชน เพื่อให้เกิดความร่วมมือในการควบคุมวัณโรคเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และได้มาตรฐานการดำเนินงานวัณโรคแห่งชาติ และเป็นที่ยอมรับในระดับสากล การดำเนินงานวัณโรคนอกจากจะเร่งรัดให้หน่วยบริการสาธารณสุขมีบริการที่เป็นมาตรฐานแล้ว ยังมีความจำเป็นต้องดำเนินการส่งเสริมการให้ความรู้แก่ผู้ป่วย ครอบครัวและชุมชน เพื่อให้ประชาชนในชุมชนมีความรู้และตระหนักถึงการป้องกัน การรักษา และสร้างเสริมสุขภาพที่ยั่งยืนของตนเอง ครอบครัวตลอดจนในชุมชนให้ปลอดภัยจากวัณโรค

วันที่ ๒๔ มีนาคม ค.ศ. ๑๘๘๒ ดร.โรเบิร์ต คอช (Dr. Robert Koch) ประกาศการค้นพบสาเหตุโรควัณโรคคือเชื้อแบคทีเรีย Tubercle bacillus เป็นครั้งแรก ซึ่งขณะนั้นวัณโรคแพร่กระจายทั่วยุโรปและอเมริกา และเป็นสาเหตุการเสียชีวิต ๑ ใน ๗ ของประชากร การค้นพบของเขาจึงช่วยเปิดทางการวิเคราะห์คิดค้นวิธีการรักษาวัณโรค ต่อมาในปี ค.ศ. ๑๙๘๒ ในโอกาสครบรอบ ๑๐๐ ปีการประกาศของเขา สหพันธ์องค์การต่อต้านวัณโรคและโรคปอดนานาชาติ (IUATLD: International Union Against Tuberculosis and Lung Disease) เสนอให้กำหนด ๒๔ มีนาคม ของทุกปีเป็น วันวัณโรคโลก (World TB Day) อย่างเป็นทางการ เพื่อย้ำเตือนให้ประชากรทั่วโลกตระหนักว่าวัณโรคยังคงระบาดทั่วโลก เป็นสาเหตุการเสียชีวิตกว่า ๑.๗ ล้านคนต่อปี และร่วมกันต่อต้านวัณโรค องค์การอนามัยโลกร่วมกับ IUATLD และองค์กรที่เกี่ยวข้อง ช่วยกันรณรงค์ให้ทั่วโลกเห็นความสำคัญและรณรงค์ป้องกันร่วมกันต่อต้านวัณโรค

วันวัณโรคสากลปี พ.ศ. ๒๕๖๑ นี้ ทาง Stop TB Partnership และองค์กรต่างระดับนานาชาติได้ใช้ Theme เพื่อเป็นข้อความสื่อไปถึงทุกภาคส่วนร่วมกันรณรงค์ไปในทิศทางเดียวกัน คือ **WANTED : LEADERS FOR A TB-FREE WORLD (You can make history. End TB)** โดย Theme ภาษาไทย คือ **“คุณคือผู้นำ แห่งการยุติวัณโรค เพื่อเมืองไทยปลอดวัณโรค”** โดยมีความหมายว่า “เราต้องการเห็นการเกิดของ

ผู้นำในการยุติปัญหาวัณโรค ทุกคน ทุกภาคส่วนร่วมมือกัน สร้างผู้นำ สร้างความเข้มแข็ง เกิดผู้นำที่เข้มแข็งในการดำเนินงานตามแผนงานวัณโรคแห่งชาติ” และมี Key message “**ค้นให้พบ จบด้วยหาย**” สำหรับภาคีเครือข่ายการควบคุมป้องกันโรคทุกระดับทั้งภาครัฐและเอกชน ต้องค้นหาผู้ป่วยที่ยังไม่เข้าสู่ระบบ และรักษาผู้ป่วยให้หายขาด และเพื่อเป็นการย้ำถึงแผนปฏิบัติการระดับชาติด้านการต่อต้านวัณโรค ยุกระดับเป้าหมายไปสู่การยุติการระบาดของวัณโรค ให้อัตราผู้ป่วยใหม่ลดเหลือน้อยกว่า ๑๐ ต่อแสน ใน ๒๐ ปีข้างหน้า (พ.ศ.๒๕๗๔) และ Key message “**วัณโรค รู้เร็ว รักษาหาย ไม่แพร่กระจาย**” สำหรับการรณรงค์ให้ประชาชนทั้งประเทศ เกิดการปรับเปลี่ยนพฤติกรรมที่เหมาะสมในการควบคุมป้องกันวัณโรค นับเป็นความท้าทายในการผลักดันยุทธศาสตร์วัณโรคให้เข้มข้นและมีประสิทธิผล และเพื่อส่งเสริม สร้างกระแสให้ประชาชนเกิดการรับรู้ ตื่นตัว ตระหนักและมีความรู้ในการดูแลสุขภาพเพื่อป้องกันวัณโรค ตลอดจนสร้างความร่วมมือระหว่างภาคส่วนต่างๆ ในการดำเนินงานควบคุม ป้องกันและแก้ไขปัญหาวัณโรค อันจะนำไปสู่จุดมุ่งหมายอันสูงสุด (Vision) คือ TB-Free Thailand For TB-Free World “เมืองไทยปลอดวัณโรค เพื่อโลกปลอดวัณโรค” ต่อไป

ประเด็นการรณรงค์

Theme

WANTED : LEADERS FOR A TB-FREE WORLD (You can make history. End TB)

คุณคือผู้นำ แห่งการยุติวัณโรค เพื่อเมืองไทยปลอดวัณโรค

Key message

๑. “ค้นให้พบ จบด้วยหาย” คือการเร่งรัดการ**ค้นหาผู้ป่วยวัณโรค** โดยเพิ่มโอกาสการเข้าถึงการวินิจฉัยแก่ประชากรกลุ่มเสี่ยงต่างๆ ได้แก่

๑. กลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยวัณโรค โดยต้องเอกซเรย์ทรวงอกผู้สัมผัสใกล้ชิดรายใหม่ทุกราย และคัดกรองอาการที่สงสัยเข้าได้กับวัณโรคเพื่อเอกซเรย์ทรวงอกเพิ่มเติม ในผู้สัมผัสใกล้ชิดรายเก่า ปีละ ๑ ครั้ง เป็นเวลา ๒ ปี

๒. กลุ่มผู้ต้องขังในเรือนจำ โดยเอกซเรย์ทรวงอกผู้ต้องขังรายใหม่ทุกรายภายใน ๑ เดือน และคัดกรองอาการเพื่อที่จะเอกซเรย์ทรวงอกเพิ่มเติมสำหรับผู้ต้องขังรายเก่าทุกราย ทุก ๖ เดือน

๓. กลุ่มบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุข โดยเอกซเรย์ทรวงอกบุคลากรทางการแพทย์และสาธารณสุขทุกรายอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง

๔. กลุ่มผู้ติดเชื้อเอช ไอ วี โดยเอกซเรย์ทรวงอกผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายใหม่ทุกราย และคัดกรองอาการผู้ติดเชื้อเอชไอวีรายเก่าทุกครั้งที่มาตามนัด หากมีอาการสงสัยที่เข้าได้กับวัณโรคให้เอกซเรย์ทรวงอกทุกราย

๕. กลุ่มผู้สูงอายุ โดยต้องเอกซเรย์ทรวงอกอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ให้กับผู้สูงอายุที่มีอายุตั้งแต่ ๖๕ ปีขึ้นไปที่มีโรคอื่นร่วมด้วย เช่น โรคหลอดเลือดหัวใจเรื้อรัง โรคเบาหวาน เป็นต้น

๖. กลุ่มผู้ป่วยโรคเบาหวาน โดยต้องเอกซเรย์ทรวงอกอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ให้กับผู้ป่วยโรคเบาหวานที่ไม่สามารถควบคุมค่าน้ำตาลในกระแสเลือดได้ (ค่า HbA1C ≥ 7 และ FBS ≥ 140)

๗. กลุ่มแรงงานต่างด้าว โดยต้องเอกซเรย์ทรวงอกอย่างน้อยปีละ ๑ ครั้ง ให้กับผู้แรงงานต่างด้าวที่ขึ้นทะเบียนแรงงานทุกราย

และ**การรักษาผู้ป่วยวัณโรค**ทุกรายให้หายขาด โดยใช้เทคนิค การดูแลรักษาผู้ป่วยเป็นศูนย์กลาง Patient Centered Care และ DOT และส่งเสริมให้ประชาชนมีพฤติกรรมที่ประเมินตนเองสามารถคัดกรองวัณโรคเบื้องต้นได้ ตลอดจนประชาชนมีความรู้ความเข้าใจที่ถูกต้องเกี่ยวกับการรักษา การป้องกันวัณโรค ลดการรังเกียจตีตรา ในผู้ป่วยวัณโรค

๒. “รู้เร็ว รักษาหาย ไม่แพร่กระจาย” เป็น Key message สำหรับประชาชน โดยอยากให้ประชาชนรีบตรวจหาวัณโรคให้เร็วที่สุด เมื่อมีอาการที่เข้าได้กับวัณโรค เพื่อไม่เป็นการ Delay Treatment และต้องการให้ทราบว่าวัณโรคสามารถรักษาให้หายได้ ตลอดจนถ้าสามารถรู้ว่าเป็นวัณโรคได้เร็ว และทำการรักษาได้เร็ว ก็สามารถลดการแพร่กระจายเชื้อไปสู่คนอื่นได้เร็ว ลดการป่วยเป็นวัณโรคของคนอื่นๆต่อไป

กลุ่มเป้าหมาย

กลุ่มเป้าหมายหลัก

ประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ กลุ่มผู้สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยวัณโรค ผู้ต้องขังในเรือนจำ บุคลากรสาธารณสุข (Health care workers/community care workers) ผู้สูงอายุ พนักงานขับรถโดยสารสาธารณะ กลุ่มผู้ป่วยโรคร่วมต่างๆ (HIV, DM, COPD, Silicosis ฯลฯ) กลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตชายแดน แรงงานต่างด้าว ผู้อาศัยในชุมชนแออัด ผู้ป่วยวัณโรค เป็นต้น

กลุ่มเป้าหมายรอง

ประชาชนทั่วไป

กิจกรรม

ส่วนกลาง

๑. สร้างกระแสการรับรู้ผ่านสื่อประชาสัมพันธ์ต่าง ๆ
๒. ออกแบบและผลิตสื่อต้นแบบ และสนับสนุนภาคีฯ เพื่อจัดกิจกรรมในหน่วยงาน
๓. จัดกิจกรรมร่วมกับภาคีฯ เพื่อให้ความรู้เกี่ยวกับกลุ่มเป้าหมายต่าง ๆ
๔. จัดกิจกรรมรณรงค์วันวัณโรคสากล
 - ๔.๑ จัดกิจกรรมแถลงข่าว ในช่วงวันที่ ๑๙ มีนาคม ๒๕๖๑ โดยร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายหลักในการจัดกิจกรรมในส่วนกลาง ณ โรงแรมสยาม เคมปินสกี กรุงเทพฯ เพื่อกระตุ้นให้เกิดกระแสความร่วมมือ ค้นหา รักษา ป้องกัน เพื่อการควบคุมป้องกันวัณโรคของทุกภาคส่วน โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน รัฐมนตรีว่าการกระทรวงศึกษาธิการ รัฐมนตรีว่าการกระทรวงยุติธรรม ร่วมแถลงถึงความร่วมมือ และมีผู้แทนจากองค์กรภาคีเครือข่ายต่างๆ เข้าร่วม ได้แก่ กรุงเทพมหานคร, กรมควบคุมโรค, กรมการแพทย์, กรมราชทัณฑ์, WHO, สมาคมปราบวัณโรคแห่งประเทศไทยในพระบรมราชูปถัมภ์, ภาคส่วน NGO เป็นต้น
 - ๔.๒ วันที่ ๒๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ร่วมกับองค์กรภาคีเครือข่ายจัดกิจกรรมในส่วนกลาง ในโครงการ "ผู้ขับขี่ปอดสะอาด ปราศจากวัณโรค" ณ ท่าอากาศยานสุวรรณภูมิ จ.สมุทรปราการ โดยมี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงสาธารณสุข เป็นประธาน
 - ๔.๓ วันที่ ๒๓ มีนาคม ๒๕๖๑ ร่วมกับสำนักอนามัย กรุงเทพมหานคร และองค์กรภาคีเครือข่ายหลักในการจัดกิจกรรมในส่วนกลาง ณ สถานีรถไฟฟ้าหัวลำโพง กรุงเทพมหานคร โดยมีกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป
 - ๔.๔ วันที่ ๑๑ มีนาคม ๒๕๖๑ ร่วมกับมูลนิธิมูลนิธิศุภนิมิตแห่งประเทศไทยและองค์กรภาคีเครือข่ายหลักจัดกิจกรรม เดินวิ่งการกุศล Charity TB Run 2018 ณ กระทรวงสาธารณสุข โดยมีกลุ่มเป้าหมายประชาชนทั่วไป

ส่วนภูมิภาค

จังหวัดที่ดำเนินงานภายใต้การบริหารของส่วนภูมิภาค สำนักงานป้องกันควบคุมโรคทุกเขต ร่วมจัดกิจกรรมวันวัณโรคสากลในระดับเขตและจังหวัด โดยใช้งบประมาณตามแผนกิจกรรมร่วมกัน ทั้งสำนักงานป้องกันควบคุมโรค สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด และองค์กรภาคีเครือข่ายในระดับพื้นที่ โดยมีกิจกรรมหลักดังนี้

๑. จัดกิจกรรมรณรงค์ในระดับพื้นที่ตามแนวทางการรณรงค์ประจำปี ๒๕๖๑
๒. เน้นในกลุ่มเป้าหมายประชากรกลุ่มเสี่ยง ได้แก่ ผู้ต้องขังในเรือนจำ กลุ่มผู้ป่วยโรคร่วมต่างๆ (HIV, DM, COPD, Silicosis ฯลฯ) ผู้สัมผัสใกล้ชิดผู้ป่วยวัณโรค บุคลากรสาธารณสุข (Health care

workers/community care workers) ผู้สูงอายุ กลุ่มชาติพันธุ์ตามเขตชายแดน แรงงานต่างด้าว ผู้
อาศัยในชุมชนแออัด ผู้ป่วยโรค เป็นต้น

๓. ถ่ายทอดแผนการรณรงค์และแนวทางรณรงค์ไปยังพื้นที่ระดับ จังหวัด อำเภอ ตำบล หมู่บ้าน และ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง
๔. ชี้แจงทำความเข้าใจกับ อสม.เพื่อเตรียมความพร้อมในการรณรงค์ โดยร่วมกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข
ในพื้นที่ที่รับผิดชอบร่วมกับเจ้าหน้าที่โรงพยาบาลที่เกี่ยวข้อง
